

Załącznik do Uchwały Nr IX/42 /2011

Rady Gminy Cielądz

z dnia 25 maja 2011 r.

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
na lata 2011 -2021

Opracował:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....3
2. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W KRAJU.....5
3. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE CIELĄDZ.....6
4. CELE PROGRAMU.....8
5. MONITOROWANIE I REALIZACJA PROGRAMU.....10

WPROWADZENIE

Od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej problem przemocy w rodzinie. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany. Stopniowo jednak zaczęto podejmować różne działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska.

Zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie zwana także przemocą domową to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie na szkodę bliskiego lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowi i życia osób najbliższych. Działania te naruszają prawa i dobro osobiste członka rodziny. Przemoc w rodzinie w szczególności naraża osoby bliskie na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza ich godność osobistą, nietykalność cielesną, wolność i swobodę, w tym również osobiste normy związane z życiem seksualnym. Powoduje szkody na zdrowiu fizycznym, psychicznym, a także wywołuje cierpienie i krzywdy moralne u osób, które jej doznają.

Przemoc w rodzinie:

- jest zjawiskiem wynikającym z działania człowieka – działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym.
- jest intencjonalna – zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu.
- wykorzystuje przewagę sił uniemożliwiając samoobronę i opiera się na władzy i kontroli.
- narusza prawa i dobra osobiste krzywdzonego członka rodziny
- powoduje szkody i cierpienie u osób, których dotyka.

Rodzaje przemocy w rodzinie – formy zachowań agresywnych.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

- **Przemoc fizyczna** – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień. Do tej kategorii zalicza się między innymi: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, uderzanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą dłonią, pięścią lub różnymi przedmiotami, poparzenie, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, straszenie bronią lub jej użyciem itp.
- **Przemoc psychiczna** – to umyślne działania wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych. Przejawami tego rodzaju przemocy są: odmowa

uczucie, brak zainteresowania, szacunku, nieustanna krytyka, wyśmiewanie poglądów, wyznania religijnego, żądania posłuszeństwa, narzucanie poglądów, wmawianie choroby psychicznej, kontrola, utrudnianie kontaktów z innymi osobami, zawstydzanie, upokorzenie, wyzywanie, grożenie, ograniczanie snu, jedzenia itp.

- **Przemoc seksualna** – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, dokonywane przez: przymuszanie do pożycia seksualnego, wymaganie na ofierze nieakceptowanych praktyk seksualnych, przymuszanie do seksu z osobami trzecimi, krytykę zachowań seksualnych ofiary, zmuszanie do prostytucji, gwałt.
- **Przemoc ekonomiczna** – działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy, realizowane między innymi w drodze niezaspokojenia podstawowych materialnych potrzeb rodziny.

Przemoc w rodzinie nie jest czynem jednorazowym, często ma długą, nawet kilkuletnią historię i zwykle się powtarza.

Przemoc domowa może być skutkiem i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń, czy zabójstw.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni. Grupą narażoną na działanie przemocy są osoby niepełnosprawne i starsze.

Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Ofiara przemocy często potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcom, jednak większość potrzebuje pomocy innych. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się na odwagę, aby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy

2. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W KRAJU.

Analiza statystyk na przełomie ostatnich kilku lat pokazuje, że problem przemocy w rodzinie znacznie się rozrasta. Przepięstwo polegające na znęcaniu się nad rodziną zajmuje trzecie miejsce na liście przestępstw zgłaszanych organom ścigania. Wielokrotnie wzrosła liczba osób podejrzanych o dokonanie tego przestępstwa. Wzrasta liczba przestępstw związanych z przemocą w rodzinie, popełnionych ze szczególnym okrucieństwem. W 2002 r. z art. 207 dokonano 184 przestępstwa, a w 2003 popełniono 222 przestępstwa. Szczególnie niepokojące są statystyki dotyczące zabójstw, w których motywem są tzw. „nieporozumienia rodzinne”. Zabójstwa na tym tle stanowią ok. 27 % ogółu zabójstw w Polsce.

Jak wynika z badań zleconych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, które TNS OBOP przeprowadził w 2009 r., najczęściej doświadczaną przez Polaków formą przemocy jest przemoc psychiczna, której przynajmniej raz doświadczyło 31% badanych. Przemocy fizycznej doświadczyło 17% respondentów, 8% przyznaje, że zdarzyło im się być ofiarą przemocy ekonomicznej, zaś 3% deklaruje, że było ofiarą przemocy seksualnej. Co piąty Polak (20%) – wedle uzyskanych deklaracji – był sprawcą przemocy wobec członków swojego gospodarstwa domowego. Badania pokazują, że doświadczanie przemocy w rodzinie wpływa na jej stosowanie wobec członków rodziny – 13% Polaków to jednocześnie ofiary i sprawcy przemocy. 36% Polaków przyznaje, że przynajmniej raz doświadczyło jakiejś formy przemocy, 30% było ofiarą przemocy więcej niż raz, 11% - wielokrotnie; większość z nich to kobiety – wynika z danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Przemocy, niezależnie od jej formy, najczęściej towarzyszy alkohol. W dalszej kolejności przemoc współwystępuje z brakiem pieniędzy, problemami małżeńskimi i problemami w pracy. Prawie w połowie przypadków (45%) przemocy psychicznej w gospodarstwie domowym towarzyszył alkohol. Przemoc ekonomiczna rzadziej niż psychiczna powiązana była z alkoholem (36%). Przede wszystkim z alkoholem (49%) wiąże się przemoc fizyczna w rodzinach. Również przemoc seksualna jest głównie związana z obecnością alkoholu w rodzinie (50%).

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493), do zadań własnych gminy w tym zakresie należy szczególności:

1. Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Prowadzenia i interwencji w zakresie przeciwdziałania w rodzinie.
3. Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie
4. Prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Niniejszy Program został opracowany w został opracowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu.

3. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE CIELĄDZ.

Na podstawie obserwacji pracowników socjalnych, analizy dokumentów oraz analizy powodów przyznania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu należy stwierdzić, że zjawisko występowania przemocy na terenie gminy Cielądz stale rośnie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach, stale współpracuje z Policją, Sądem Rejonowym, Kuratorem Sądowym, pedagogami placówek szkolnych oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cielądzu. Współpraca polega na podejmowaniu interwencji, uzupełnieniu podejmowanych działań, poradnictwie oraz monitorowaniu problemów w środowisku. Poradnictwo specjalistyczne zapewnia Powiatowe Centrum

Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej, które prowadzi Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Osoby pokrzywdzone mogą skorzystać ze wsparcia psychologa oraz prawnika.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu obejmuje dożywianiem w stołówkach szkolnych dzieci z rodzin, w których występują formy przemocy.

W celu udzielania skutecznej pomocy osobom pokrzywdzonym w wyniku przemocy w rodzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu przeprowadził diagnozę problemu na terenie gminy Cielądz. Diagnoza problemu sporządzona została w szczególności w oparciu o dane z Komendy Powiatowej Policji w Rawie Mazowieckiej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz informacji zbieranych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cielądzu.

Interwencje podejmowane przez funkcjonariuszy KPP w Rawie Mazowieckiej w 2010 r. w związku z przemocą w rodzinie:

- Liczba przeprowadzonych interwencji domowych wyniosła ogółem – 59, w tym 6 Niebieskie Karty.
- Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej – 8
- Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu - 6
- Liczba sprawców przemocy bez wpływu alkoholu – 2
- Liczba zatrzymań do wytrzeźwienia - 10
- Liczba interwencji w miejscu publicznym – 31

Ponadto Komenda Powiatowa Policji w latach 2008 - 2010 r. przeprowadziła następujące postępowania:

- Z art. 207 kk tj. znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na stan psychiczny lub fizyczny (kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat – ścigane z urzędu) – 6 postępowań zakończonych aktem oskarżenia.
- Z art. 209 kk tj. uporczywe uchylanie się od wykonywania ciążącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez nie łożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych – 8 postępowań zakończone aktem oskarżenia.

Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cielądzu w 2010 roku przeprowadziła 23 rozmowy z osobami uzależnionymi oraz członkami ich rodzin. Do Poradni Odwykowej komisja skierowała 11 osób. Pięć osób poddało się stałemu leczeniu

W latach 2009 -2010 roku pracownicy socjalni GOPS w Cielądzu, podejmował interwencje w związku z przemocą w 12 rodzinach. W 8 przypadkach było to stosowanie przemocy wobec kobiet, natomiast w 1 przypadku wobec osoby starszej.

4. CELE PROGRAMU .

Głównym celem programu jest:

***PRZECIWDZIAŁANIE
ZJAWISKU PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE CIELĄDZ ORAZ SKUTECZNE
ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW Z NIM ZWIĄZANYCH***

Cele szczegółowe:

- 1. Rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Działania:

- Systematyczne monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy.
- Analiza istniejącej infrastruktury instytucji pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie.
- Analiza skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.
- Wypracowanie modelu interwencji i strategii postępowania w poszczególnych przypadkach.
- Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

2. Podnoszenie świadomości społeczeństwa gminy w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

- Organizacja akcji informacyjnych propagujących pozytywne postawy w stosunkach między ludzkich.
- Systematyczne podnoszenie wiedzy na temat przemocy w rodzinie, w szczególności wśród nauczycieli i pedagogów szkolnych, służb społecznych, osób duchowych, m.in. poprzez zwiększenie możliwości udziału w szkoleniach.
- Prowadzenie edukacji dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki agresji i przemocy.
- Opracowanie przystępnych informacji na temat procedur ochrony prawnej i wsparcia psychicznego dla świadków przemocy w rodzinie.

3. Zwiększanie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, a w szczególności zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Działania:

- Stworzenie bazy danych zawierającej informacje o rodzinach szczególnie narażonych na przemoc domową (głównie dotkniętych problemem alkoholowym).
- Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy.
- Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

5. MONITOROWANIE I REALIZACJA PROGRAMU.

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przygotowuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego i przedstawia je Wójtowi i Radzie. Środki finansowe na realizację programu pochodzą ze źródeł własnych samorządu gminnego oraz ze źródeł zewnętrznych.

